

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

MDCLXXXVII

Q. 58. Vtrum sacramentum possit proprie definiri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84149](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84149)

io est actus intellectus, vel voluntatis, vel quatenus denominantur à relatione resultante in rebus, & vocibus ex actibus intellectus, vel voluntatis, iuxta nostram sententiam: ergo &c. Addo, quod quia res vt denominata extrinsecè ab actibus intellectus dicuntur entia rationis logica, res vt denominata extrinsecè ab actibus voluntatis, dicuntur potius entia moralia, ideo sacramentum potius dici debet ens morale, quam ens rationis logicum.

7. Quæres, vtrum in nostra sententia docente sacramentum constitui per modum relatiuum, debeat dici constitui per relationem realem, vel rationis?

Respondeo, quod si relatio rationis dicitur, quæ non datur à parte rei, sed fingitur ab intellectu, sacramentum non constituitur per relationem rationis, sed per realem, si verò relatio rationis dicitur, quæ fundatur in actu intellectus, aut voluntatis, ex quibus realiter resultat sacramentum, constituitur per relationem rationis; Scotus, Sotus, & Vasquez, dum dicunt sacramentum constitui per relationem rationis sumunt relationem rationis in hoc secundo sensu.

8. Ad argumentum in contrarium distinguo maiorem: quod secundum omnia sua constitutiva intrinseca existit à parte rei independenter ab actibus rationis extrinsecè denominantibus non est ens rationis logicum, neque ens morale, sed ens reale, concedo; ab actibus rationis, & voluntatis, nego: distinguo eodem pacto minorem, & nego consequentiam. Sicut vniuersale, prædicatum, subiectum &c. licet secundum omnia sua constitutiva existant à parte rei, ramen, quia existunt dependenter ab actibus intellectus extrinsecè denominantibus, dicuntur entia rationis logica, sic sacramentum dicitur ens rationis logicum, vel potius ens morale. Eadem enim est ratio.

QVAESTIO LVIII.

Vtrum sacramentum possit proprie definiri?

1. Videtur sacramentum non posse proprie definiri: primo, quia ex doctrina, Aristoteles 7. met. cap. 4. t. 15. 16. & 17. cum definitio sit oratio explicans, quid sit res, siue essentiâ rei, illa solum possunt proprie definiri, quæ sunt quid; sed solæ substantiæ completæ sunt quid, accidentia autem non sunt quid, sed quale, vel quantum &c. ergo solæ substantiæ completæ possunt proprie definiri, ac proinde sacramentum, cum non sit substantia, sed compositum quoddam accidentale, non potest proprie definiri.

2. Secundo quod est vnum, non per se, sed solum per accidens, definiri non potest; sed sacramentum est vnum, non per se, sed solum per accidens; ergo &c.

3. Tertiò definitio debet explicare, quid

res sit extra animam, & independenter ab anima, & ab actibus animæ, ideoque ens rationis logicum, hoc est secundæ intentiones, & entia moralia, cum habeant esse dependente ab actibus intellectus, & voluntatis, non possunt proprie definiri; sed sacramentum ex dicto est ens rationis, vel morale: ergo &c.

4. Quarto definitio debet essentialiter, ac necessario conuenire definito: sed definitio sacramenti non essentialiter, ac necessario, sed accidentaliter, & contingenter conuenit definito: ergo &c. Probat minor: nam neque conuenit necessario illi, quod importatur in recto, ac denominatur sacramentum, hoc est rebus, ac verbis: siquidem res, & verba non essentialiter, ac necessario, sed accidentaliter, & contingenter sunt signabilia sanctificationis hominis, neque necessario conuenit illi, quod importatur in obliquo, hoc est diuinæ institutioni, vel relationi ad diuinam institutionem, cum neque institutio, neque talis relatio sit signum sensibile sanctificationis hominis: ergo &c.

5. Respondeo ex Aristotele 7. metaph. cap. 4. text. 15. 16. 17. quod quia essentia, in quidditas dicitur ab esse, tot modis dicitur essentia, & quidditas, quot modis dicitur ens, sed ens dicitur analogicè, ac primo dicitur de substantia, quæ simpliciter, & absolute est ens, secundo dicitur de accidentibus, quæ notam sunt ens, quam entis ens: ergo essentia, & quidditas primo dicitur de essentia, & quidditate substantiali, quæ simpliciter, & absolute est quidditas; secundo de accidentali, quæ est quidditas secundaria; sed definitio est oratio explicans, quid sit res, seu essentiam, & quidditatem rei: ergo res proportionaliter possunt definiri, ac sunt quid, ac proinde substantia completa, quæ primario est quid, potest definiri primario; substantiæ incompletæ, & accidentia, quæ secundario sunt quid, possunt secundario definiri. Verba Aristotelis sunt: *An definitio quoque, & ipsum quid est, multipliciter dicitur. Etenim ipsum quid est uno quidem modo substantiam, & quod quid significat, alio vero signum gula eorum, quæ prædicantur, quantitatem, qualitatem, & quæcumque cetera talia sunt. Quænam modum enim & ipsum est inest quidem omnibus, non tamen similiter, sed huic quidem primo, illis vero consequenter, ita & quod quid est primo quidem substantiæ, cæteris verò quodammodo. Etenim interrogare possumus, quid est ipsum quale. Quare, & ipsum quale est eorum, quorum est quid est, non tamen simpliciter. Hactenus Aristoteles. Paulò post concludit. Illud autem manifestum est, quod primo, & simpliciter definitio quod quid erat essentiarum est, & cæterarum similiter, non tamen primo.*

6. Ex hac doctrina sequitur primo sacramentum posse proprie, sed secundario definiri. Ratio est, quia sacramentum est proprie ens, sed secundario: ergo proprie est quid, sed secundario: ergo non est, cur non possit proprie definiri, sed secundario, Nec abstractum quod

quod sacramentum habeat esse per actum animæ, vel dependens ab actu animæ. Cum enim illud esse, seu consistat in ipso actu animæ, à quo denominatur extrinsecè, seu consistat in relatione ad actum animæ, sit proprium esse, est capax propriæ definitionis. Ex proportionali ratione entia rationis logica, puta prædicatum, subiectum &c. possunt propriè definiri.

7. Sequitur secundo ea, quæ non sunt entia propriè, sed solum abusiue, qualia in sententia multorum sunt negationes, & priuationes, posse definiri solum impropiè, & abusiue. A fortiori solum impropiè, & abusiue potest definiri impossibile metaphysicum, puta Hircocerus, cum sit ens maximè abusiuum, ac dicatur ens, quia licet non possit esse, potest concipi, ac proindè potest habere esse, solum obiectiue in intellectu.

8. Sequitur tertio, quod quia definitio est oratio explicans, quid sit res, per sua principia metaphysica intrinseca, hoc est per genus, & differentiam, Deus, qui est substantia ita simplex, vt non constet ex genere, & differentia, non potest propriè definiri, sed est supra omnem definitionem. Ratio, cur Deus propriè non constet ex genere, & differentia, est, quia genus desumitur à materia, differentia à forma; ergo Deus, qui est ita simplex, vt nihil in eo habeat rationem materiæ, ac potentiæ perfectibilis, propriè non constat ex genere, & differentia.

9. Ad 1. Patet ex dictis, quod quia accidentia sunt propriè, sed secundario quid, definiri possunt propriè, sed secundario.

10. Ad 2. Quod est vnum per accidens, sicut verè est ens, & vnum, sic verè est vnum quid, ideoque potest definiri vna definitione. Adde, quod vnum per accidens, tum naturale, tum artificiale, sicut cadit sub vnam intentionem naturæ, vel artis, & repræsentatur per vnam ideam, sic definiri potest vna definitione.

11. Dices: Aristoteles locis supra citatis docet Iliadem ex. gr. definiri non posse, quia est aliquid vnum solum per accidens: ergo existimat ens per accidens non posse definiri.

Respondeo, negando antecedens, ac dico Aristotelem duo asserere. Primo asserit non sufficere ad definitionem, vt sit oratio explicans id, quod significat nomen: alioquin sequeretur, quod tota Ilias Homeri esset definitio, cum sit ratio explicans id, quod significat hoc nomen Ilias, ideoque posset aliquis interrogatus, quid sit Ilias? respondere, recitando totam Iliadem, ac dicere Ilias est hoc. Secundo insinuat ea, quæ sunt vnum sola coniunctione, vel colligatione plurium inter se, non posse definiri, ac Iliadem ex hoc capite definiri non posse. Cæterum non negat vniuersim composita accidentalialia, tum naturalia, tum artificialialia posse propriè definiri, imò hoc expressè concedit. Verba Aristotelis sunt. *Non enim est necesse, si hoc ponamus, huius definitionem,*

esse quodcumque oratione idem significat, sed quod aliqua oratione. Hoc autem si vnum sit, non conuentione, sicut Ilias, aut quacumque coniunctione, sed quoties dicitur vnum. Quare, & alibi hominis erit ratio, & definitio; alio verò modo, & alibi, & substantia. Videri potest Vasquez tom. 2. in 3. par. disp. 128. cap. 2.

12. Ad 3. Quia etiam esse, quod res habet per actum animæ, vel dependenter ab actibus animæ, potest esse verum, & reale esse, ideo oratio explicans hoc esse potest esse propriæ definitio, vt explicatum est.

13. Ad 4. Concedo maiorem, & nego minorem. Ad probationem, distinguo maiorem: definitio sacramenti, neque conuenit essentialiter ei, quod sacramentum importat in recto, neque ei, quod importat in obliquo, seorsim sumptis, concedo; simul sumptis, nego. Definitio hominis non conuenit corpori, neque animæ seorsim sumptis; siquidè neque corpus seorsim ab anima est animal rationale, neque anima seorsim à corpore est animal rationale; sed conuenit composito ex anima, & corpore, siuè animæ, & corpori vnitæ, ac simul sumptis. Proportionaliter definitio sacramenti, neque conuenit rebus, & verbis seorsim à significatione sacramentali, neque significationi sacramentali seorsim, à rebus, & verbis, sed conuenit composito accidentaliter ex rebus, & verbis, & ex significatione sacramentali. Tali autem composito conuenit essentialiter, & necessario, cum tale compositum essentialiter, & necessario sit signum sensibile &c. Adde, quod licet non sit de essentia partium, vt actu constituent compositum, tamen est de earum essentia, vt sint aptæ ad constituendum compositum.

TRACTATUS VII.

De existentia, & necessitate sacramentorum pro quolibet statu.

QVÆSTIO LIX.

Vtrum sacramenta sint necessaria ad humanam salutem?

S Thom. quæst. 61. art. 1.

1. **V**identur non esse necessaria: primo, quia Deus potuisset homines sanctificare, & saluare sine vllis sacramentis: ergo.

2. Secundo posita causa sufficientissima, non sunt necessaria: alia causa, sed Christus per suam passionem, & mortem est causa sufficientissima nostræ sanctificationis, & salutis: ergo non fuerunt necessaria sacramenta.

TERTIO